

Datum van inontvangstneming : 29/06/2017

Zaak C-262/17

Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing overeenkomstig artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie

Datum van indiening:

10 mei 2017

Verwijzende rechter:

Tribunale Amministrativo Regionale per la Lombardia (Italië)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

30 januari 2017

Verzoekende partijen:

Solvay Chimica Italia SpA

Solvay Specialty Polymers Italy SpA

Solvay Chimica Bussi SpA

Ferrari F.lli Lunelli SpA

Fenice - Qualità Per L'ambiente SpA

Erg Power Srl

Erg Power Generation SpA

Eni SpA

Enipower SpA

Verwerende partij:

Autorità per l'energia elettrica e per il gas e il sistema idrico

Voorwerp van de procedure in het hoofdgeding

In het hoofdgeding vorderen verzoeksters nietigverklaring van het besluit van de Autorità per l'energia elettrica il gas e il sistema idrico (de stroom-, gas- en waterreguleringsinstantie, hierna: „AEEGSI”) van 12 november 2015, nr. 539/2015/R/eel, waarbij de aansluiting, meting, transmissie, inschakeling en verkoop van elektriciteit met betrekking tot gesloten distributiesystemen (hierna: „GDS”) zijn geregeld, alsmede nietigverklaring van andere daarmee verbonden handelingen.

Voorwerp en rechtsgrondslag van de prejudiciële verwijzing

Verenigbaarheid van de bij besluit van de AEEGSI ingevoerde regeling met richtlijn 2009/72/EG.

De prejudiciële vragen

I) Moeten de bepalingen van richtlijn 2009/72/EG, en inzonderheid artikel 3, leden 5 en 6, en artikel 28, aldus worden uitgelegd dat een door een particulier opgezet en beheerd elektriciteitssysteem waarop een beperkt aantal productie- en verbruikseenheden is aangesloten en dat op zijn beurt op een openbaar elektriciteitsnet is aangesloten, altijd als een elektriciteitsnet, en dus een „distributiesysteem” in de zin van deze richtlijn moet worden aangemerkt, en particuliere systemen met dergelijke kenmerken die van vóór de inwerkingtreding van de richtlijn dateren en oorspronkelijk voor eigen productie zijn gecreëerd, niet van deze classificatie kunnen worden uitgesloten?

II) Indien de vorige vraag bevestigend wordt beantwoord, kunnen volgens de richtlijn dan de bijzondere kenmerken van een particulier elektriciteitsnet uitsluitend worden benut, door dit net tot de categorie gesloten distributiesystemen als bedoeld in artikel 28 van deze richtlijn te rekenen, of mag de nationale wetgever nog een andere categorie distributiesystemen vaststellen waarop een vereenvoudigde regeling van toepassing is die afwijkt van de op gesloten distributiesystemen toepasselijke regeling?

III) Los van het antwoord op de vorige vragen, moet de richtlijn aldus worden uitgelegd dat gesloten distributiesystemen als bedoeld in artikel 28 in elk geval een aansluitverplichting jegens derden hebben?

IV) Los van het antwoord op de vorige vragen, indien een particulier elektriciteitsnet als een gesloten distributiesysteem in de zin van artikel 28 van richtlijn 2009/72/EG wordt aangemerkt, mag de nationale wetgever dan voor een dergelijk systeem uitsluitend voorzien in de afwijkingen van de algemene regeling inzake de distributiesystemen die uitdrukkelijk zijn genoemd in artikel 28 en artikel 26, lid 4, van deze richtlijn, of heeft de lidstaat, in het licht van de overwegingen 29 en 30 van de richtlijn, de mogelijkheid dan wel de verplichting

om verdere uitzonderingen op de algemene toepassing van de regeling van distributiesystemen vast te stellen om te garanderen dat de in die overwegingen genoemde doelstellingen worden nagestreefd?

V) Indien het Hof het mogelijk of nodig acht dat een lidstaat een regeling vaststelt die rekening houdt met de bijzondere kenmerken van gesloten distributiesystemen, staan dan de bepalingen van richtlijn 2009/72/EG, en met name de overwegingen 29 en 30, artikel 15, lid 7, artikel 37, lid 6, onder b), en artikel 26, lid 4, ervan, in de weg aan een nationale regeling als in de onderhavige zaak aan de orde is, volgens welke op gesloten distributiesystemen een regeling inzake inschakeling en ontvlechting van toepassing is die volledig analoog is aan de op openbare elektriciteitsnetten toepasselijke regeling, en die ten aanzien van stroominfrastructuurkosten bepaalt dat de hoogte van die kosten deels ook wordt bepaald door de binnen het gesloten systeem verbruikte elektriciteit?

Aangevoerde Unierechtelijke bepalingen

Richtlijn 2009/72/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009, betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot intrekking van richtlijn 2003/54/EG [inzonderheid: overwegingen 29 en 30, artikel 2, lid 5, artikel 3, leden 5 en 6, artikel 15, lid 7, artikel 26, artikel 28, artikel 37, lid 6, onder b)] (hierna: „richtlijn 2009/72”)

Interpretatieve nota van de Europese Commissie van 22 januari 2010 (inzonderheid: punt 5.3)

Aangevoerde nationale bepalingen

Legge 6 dicembre 1962, n. 1643, Istituzione dell’Ente nazionale per la energia elettrica e trasferimento ad esso delle imprese esercenti le industrie elettriche (wet nr. 1643 van 6 december 1962, Oprichting van de nationale instelling voor elektriciteit en de overbrenging daarin van elektriciteitsexploitanten, hierna: „wet nr. 1643/1962”) [inzonderheid: artikel 4, nr. 6)]

Decreto legislativo 16 marzo 1999, n. 79, Attuazione della direttiva 96/92/CE recante norme comuni per il mercato interno dell’energia elettrica (wetsbesluit nr. 79 van 16 maart 1999, Tenuitvoerlegging van richtlijn 96/92/EG betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit, hierna: „wetsbesluit nr. 79/1999”) (inzonderheid: artikel 2, lid 14)

Decreto legislativo 30 maggio 2008, n. 115, Attuazione della direttiva 2006/32/CE relativa all’efficienza degli usi finali dell’energia e i servizi energetici e abrogazione della direttiva 93/76/CEE (wetsbesluit nr. 115 van 30 mei 2008, Tenuitvoerlegging van richtlijn 2006/32/EG betreffende energie-efficiëntie bij het eindgebruik en energiediensten en houdende intrekking van richtlijn 93/76/EEG,

hierna: wetsbesluit nr. 115/2008”) [inzonderheid: artikel 2, lid 1, onder b), c) en t), en artikel 10, lid 2, onder b)]

Legge 23 luglio 2009, n. 99, Disposizioni per lo sviluppo e l'internazionalizzazione delle imprese, nonché in materia di energia (wet nr. 99 van 23 juli 2009, Regels voor de ontwikkeling en internationalisering van ondernemingen en op het gebied van energie, hierna: „wet nr. 99/2009”) (inzonderheid: artikel 30, lid 27, en artikel 33)

Decreto legislativo 29 marzo 2010, n. 56, Modifiche ed integrazioni al decreto 30 maggio 2008, n. 115, recante attuazione della direttiva 2006/32/CE, concernente l'efficienza degli usi finali dell'energia e i servizi energetici e recante abrogazioni della direttiva 93/76/CE (wetsbesluit nr. 56 van 29 maart 2010, Wijzigingen van en aanvullingen op besluit nr. 115 van 30 maart 2008 tot uitvoering van richtlijn 2006/32/EG betreffende energie-efficiëntie bij het eindgebruik en energiediensten en houdende intrekking van richtlijn 93/76/EEG, hierna: „wetsbesluit nr. 56/2010”) [inzonderheid: artikel 4, lid 1, onder c) en d)]

Decreto ministeriale 10 dicembre 2010, Attuazione dell'articolo 30, comma 27, della legge 23 luglio 2009, n. 99, in materia di rapporti intercorrenti fra i gestori delle reti elettriche, le società di distribuzione in concessione, i proprietari di reti private ed i clienti finali collegati a tali reti (Ministerieel besluit van 10 december 2010, Tenuitvoerlegging van artikel 30, lid 27, van wet nr. 99 van 23 juli 2009 betreffende betrekkingen tussen beheerders van elektriciteitssystemen, vergunninghoudende distributiebedrijven, eigenaren van particuliere elektriciteitsnetten en daarop aangesloten eindgebruikers)

Decreto legislativo 1 giugno 2011, n. 93, Attuazione delle direttive 2009/72/CE, 2009/73/CE e 2008/92/CE relative a norme comuni per il mercato interno dell'energia elettrica, del gas naturale e ad una procedura comunitaria sulla trasparenza dei prezzi al consumatore finale industriale di gas e di energia elettrica, nonché abrogazione delle direttive 2003/54/CE e 2003/55/CE (Wetsbesluit nr. 93 van 1 juni 2011, Tenuitvoerlegging van de richtlijnen 2009/72/EG, 2009/73/EG en 2008/92/EG betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit, voor aardgas, en een communautaire procedure inzake de doorzichtigheid van de prijzen van gas en elektriciteit voor industriële eindverbruikers en tot intrekking van de richtlijnen 2003/54/EG en 2003/55/EG, hierna „wetsbesluit nr. 93/2011”) (inzonderheid: artikel 38, lid 5)

Decreto legge 24 giugno 2014, n. 91, Disposizioni urgenti per il settore agricolo, la tutela ambientale e l'efficientamento energetico dell'edilizia scolastica e universitaria, il rilancio e lo sviluppo delle imprese, il contenimento dei costi gravanti sulle tariffe elettriche, nonché per la definizione immediata di adempimenti derivanti dalla normativa europea, convertito, con modificazioni, dalla legge 11 agosto 2014, n. 116 (wetsbesluit nr. 91 van 24 juni 2014 inzake noodmaatregelen voor de landbouwsector, de milieubescherming en de energie-efficiëntie in school- en universiteitsgebouwen, de revitalisering en de

ontwikkeling van ondernemingen, de beperking van de over de elektriciteitsstarieven geheven kosten, en tot onmiddellijke vaststelling van maatregelen ter uitvoering van uit het Unierecht voortvloeiende verplichtingen, met wijzigingen omgezet bij wet nr. 116 van 11 augustus 2014, hierna: „wetsbesluit nr. 91/2014”))

Deliberazione 12 novembre 2015, n. 539/2015/R/eel dell’Autorità per l’energia elettrica, il gas e il sistema idrico, Regolamento dei servizi di connessione, misura, trasmissione, distribuzione, dispacciamento e vendita nel caso di sistemi di distribuzione chiusi (Besluit nr. 539/2015/R/eel van de stroom-, gas- en waterreguleringsinstantie, Regeling van de diensten voor aansluiting, meting, transmissie, distributie, inschakeling en verkoop in geval van gesloten distributiesystemen) en bijlage A daarvan, Testo integrato delle disposizioni dell’Autorità per l’energia elettrica il gas e il sistema idrico per la regolazione dei sistemi di distribuzione chiusi: reti interne di utenza e altre reti private (Geconsolideerde regels van de stroom-, gas- en waterreguleringsinstantie voor de regeling van gesloten distributiesystemen: interne gebruikersnetwerken en andere particuliere netwerken, hierna: „TISDC”).

Reconstructie van het rechtskader door de verwijzende rechter

- 1 Bij de uiteenzetting van de regelgeving die voorwerp van de prejudiciële verwijzing is, gaat de verwijzende rechter uit van de definitie van „distributie van elektriciteit” in artikel 14, lid 2, van wetsbesluit nr. 79/1999, die luidt: „het transport en de transformatie van elektriciteit langs midden- en laagspanningsdistributiesystemen met het oog op de beleving aan eindafnemers”.
- 2 Wetsbesluit nr. 79/1999 regelt evenwel uitsluitend de distributie van elektriciteit via openbare netwerken, en niet die via particuliere netwerken.
- 3 In Italië zijn er nog steeds particuliere netwerken, ondanks dat alle bestaande elektriciteitsnetten bij wet nr. 1643/1962 zijn genationaliseerd. Dit komt doordat volgens artikel 4, lid 6, van deze wet systemen voor eigen productie die een productie- en een verbruikscentrum van elektriciteit met eenzelfde eigenaar rechtstreeks met elkaar verbinden en om deze reden niet als echte elektriciteitsnetten kunnen worden aangemerkt, onder de in deze bepaling vermelde voorwaarden van nationalisatie werden uitgesloten.
- 4 Een aantal van deze systemen voor eigen productie heeft zich in de loop der tijd verder ontwikkeld en kenmerken gekregen die vergelijkbaar zijn met die van elektriciteitsnetten, bijvoorbeeld wanneer de eigenaar van een groep bedrijven die alle van elektriciteit worden voorzien door één centrale (die ook aan de eigenaar van deze bedrijven toebehoorde), een aantal van deze bedrijven verkocht. In deze gevallen leverde de productiecentrale ook energie aan andere rechtssubjecten dan de producent en was er geen sprake meer van eigen productie.

- 5 Bij besluit nr. 539 van 2015 zijn de thans nog bestaande systemen voor eigen productie ondergebracht in een ruimere categorie, „Eenvoudige productie- en verbruikssystemen”. Dit zijn door eenvoud gekenmerkte elektriciteitsdistributiesystemen die toebehoren aan particulieren, en een producent rechtstreeks verbinden met een of een aantal onderling verbonden consumenten. Volgens de Italiaanse wetgever kunnen deze systemen niet als elektriciteitsnetten worden aangemerkt en hebben zij geen aansluitverplichting jegens derden. Tot deze categorie behoren „Efficiënte gebruikerssystemen” (EGS) [ingesteld bij artikel 2, lid 1, onder t), van wetsbesluit nr. 115/2008] en „Bestaande, aan EGS gelijkgestelde systemen” (BEGS) [ingesteld bij artikel 10, lid 2, onder b), van wetsbesluit nr. 115/2008, zoals gewijzigd bij artikel 4, lid 1, onder c) en d), van wetsbesluit nr. 56/2010].
- 6 Pas bij wet nr. 99/2009 heeft de nationale wetgever voor het eerst het bestaan van particuliere elektriciteitsdistributiesystemen erkend en deze gedeeltelijk geregeld, met name bij artikel 30, lid 27, en artikel 33 van deze wet.
- 7 Artikel 30, lid 27, bepaalt: „Ter garantie en verbetering van de kwaliteit van de elektriciteitsvoorziening aan eindafnemers die via particuliere netwerken met eventueel interne productie op het nationale elektriciteitssysteem zijn aangesloten (...), stelt de Minister van Economische ontwikkeling binnen honderdtwintig dagen na inwerkingtreding van deze wet nieuwe criteria vast voor de definitie van de betrekkingen tussen de netwerkbeheerder, de concessiehoudende elektriciteitsdistributiebedrijven, de eigenaar van de particuliere netwerken en de eindafnemer die op deze netwerken is aangesloten. De regelgevende instantie voor elektriciteit en gas dient deze criteria toe te passen met het oog op de afstemming en waarborging van de verworven rechten, mede gelet op de noodzaak van een rationeel gebruik van de bestaande bronnen”.
- 8 Deze bepaling is ten uitvoer gelegd bij ministerieel besluit van 10 december 2010, waarin inzonderheid de volgende verplichtingen zijn vastgelegd: a) de verplichting voor beheerders van particuliere netwerken om daarop aangesloten eindafnemers de mogelijkheid te bieden om fysiek of virtueel op het openbare netwerk te worden aangesloten; b) de verplichting voor beheerders van particuliere netwerken om beheerders van openbare netwerken de mogelijkheid te bieden hun netten te gebruiken teneinde het recht van eindgebruikers op een aansluiting op het openbare netwerk te garanderen.
- 9 Artikel 33 van wet nr. 99/2009 definieert en regelt een specifiek soort particuliere netwerken, „Interne gebruikersnetwerken” (IGN) genoemd. Zij worden als volgt gedefinieerd: „(...) een intern gebruikersnetwerk (IGN) is een elektriciteitsnet waarvan de structuur voldoet aan de volgende voorwaarden:
 - a) het is een netwerk dat op de datum van inwerkingtreding van deze wet reeds bestaat, of een netwerk waarvan op deze datum reeds met de totstandbrenging is begonnen of waarvoor de door de geldende regelgeving voorgeschreven vergunningen reeds zijn verkregen;

- b) het verbindt industriële verbruikseenheden, of industriële verbruiks- en productie-eenheden van elektriciteit die in functionele zin fundamenteel voor het industriële productieproces zijn, mits zij zich bevinden in gebieden binnen het grondgebied van niet meer dan drie aangrenzende gemeenten, of niet meer dan drie aangrenzende provincies indien de productie-eenheden worden gevoed door hernieuwbare energiebronnen;
- c) het is een netwerk waarvoor geen aansluitverplichting jegens derden geldt, onverminderd het recht van elk rechtssubject binnen dit netwerk om zich, als alternatief, aan te sluiten op het netwerk waarvoor een aansluitverplichting jegens derden geldt.
- d) het is via een of meerdere aansluitpunten aangesloten op een netwerk met een nominale spanning van ten minste 120 kV waarvoor de aansluitverplichting jegens derden geldt;
- e) het heeft een verantwoordelijke die als enig beheerder van het netwerk fungeert. Dit kan een ander rechtssubject dan de eigenaar van de verbruiks- of productie-eenheid zijn, maar kan geen houder zijn van concessies voor transmissie en inschakeling of elektriciteitsdistributie.”
- 10 Particuliere netwerken anders dan IGN's en anders dan „Eenvoudige productie- en verbruikscentra” vormen derhalve een restcategorie, „Overige gesloten distributiesystemen” (hierna: „OGDS”).
- 11 Bij artikel 38, lid 5, van wetsbesluit nr. 93/2011 heeft de nationale wetgever bepaald dat IGN's en overige particuliere elektriciteitsnetten (OGDS) onder de categorie „Gesloten distributiesystemen” (GDS) vallen. Deze laatste categorie is bij artikel 28 van richtlijn 2009/72 ingevoerd.
- 12 Met de invoering van artikel 38, lid 5, heeft de nationale wetgever onderscheid gemaakt tussen particuliere elektriciteitsnetten en eenvoudige distributiesystemen – hierboven gedefinieerd als „Eenvoudige productie- en verbruikssystemen” – en eerstgenoemde netten ingedeeld in de categorie GDS, met als gevolg dat de op deze systemen toepasselijke Unierechtelijke regeling ook voor particuliere elektriciteitsnetten geldt.
- 13 De verwijzende rechter wijst erop dat particuliere netwerken anders dan IGN's in geen enkele nationale regeling zijn gedefinieerd. Daartoe wijst artikel 38, lid 5, van wetsbesluit nr. 93/2011 weliswaar naar artikel 30, lid 27, van wet nr. 99/2009, maar laatstgenoemde bepaling geeft geen definitie van particuliere netwerken en erkent louter hun bestaan.
- 14 De categorie GDS, waaronder de IGN's en de OGDS's (overige particuliere elektriciteitsnetten) vallen, wordt geregeld door artikel 28 van richtlijn 2009/72. Volgens dit artikel kunnen de lidstaten voorzien in gesloten distributiesystemen, met betrekking waartoe enkele uitzonderingen op de algemene regeling voor distributiesystemen kunnen worden gemaakt. De richtlijn bevat evenwel geen

uitdrukkelijke bepalingen over systemen die voor haar inwerkingtreding tot stand zijn gebracht.

- 15 Richtlijn 2009/72 definieert de begrippen „distributie” [artikel 2, punt 5)] en „distributiesysteembeheerder” [artikel 2, punt 6)], maar bevat geen specifieke definitie van distributiesystemen. Op basis van de eerdere richtlijn 2003/54/EG heeft Hof van Justitie „distributiesysteem” evenwel gedefinieerd als „een systeem [...] voor het transport van hoog-, midden- en laagspanningselektriciteit, met het oog op de verkoop ervan aan grootafnemers of eindafnemers” (arrest van 22 mei 2008, C-439/06, ECLI:EU:C:2008:298).
- 16 Artikel 28 van richtlijn 2009/72 definieert in lid 1 gesloten distributiesystemen als systemen die:
 - a) elektriciteit distribueren binnen een industriële of commerciële locatie of een locatie met gedeelde diensten;
 - b) die geografisch afgebakend zijn;
 - c) huishoudelijke afnemers niet van elektriciteit voorzien (met uitzondering van de gevallen in punt 4, die in casu niet van belang zijn);
 - d) elektriciteit distribueren aan afnemers wier exploitatie of productieprocessen geïntegreerd zijn, of elektriciteit primair distribueren aan de eigenaar of beheerder van het systeem of de daarmee verwante bedrijven.
- 17 De op de GDS's en hun beheerders toepasselijke regeling is neergelegd in artikel 28, lid 2, van de genoemde richtlijn, en betreft met name de ontheffing van twee specifieke verplichtingen die in het algemeen op de beheerder rusten, te weten de verplichting om de energie die hij gebruikt om energieverliezen te dekken en in reservecapaciteit in zijn systeem te voorzien, te kopen volgens transparante, niet-discriminerende en op de marktcriteria gebaseerde procedures, en de verplichting dat tarieven of de methodes voor de berekening hiervan vooraf worden goedgekeurd door de regelgevende instanties. Deze bepalingen vertalen de beginselen in overweging 30 van de richtlijn, die luidt: „Waar gebruikgemaakt wordt van een gesloten distributiesysteem om optimale efficiëntie van een geïntegreerde energievoorziening te waarborgen waarbij specifieke exploitatienormen nodig zijn, of waar een gesloten distributiesysteem primair ten behoeve van de eigenaar van het systeem wordt gehandhaafd, moet de distributiesysteembeheerder kunnen worden vrijgesteld van verplichtingen die een onnodige administratieve belasting zouden vormen gezien de bijzondere aard van de betrekking tussen de distributiesysteembeheerder en de gebruikers van het systeem (...)”
- 18 Wat de aansluitverplichting jegens derden betreft die artikel 32 van richtlijn 2009/72 in het algemeen aan alle beheerders van distributiesystemen oplegt, blijkt uit de lezing van artikel 28 van de richtlijn dat deze verplichting ook voor beheerders van GDS's geldt, zoals eveneens uit punt 5.3 van de interpretatieve

nota van de Europese Commissie van 22 januari 2010 blijkt: „An important point to note is that closed distribution systems are distribution systems and do not constitute a new and separate category of systems. Therefore the general obligations that apply to DSOs also cover closed DSOs. In particular, the obligation to grant third-party access to the system also applies to closed DSOs”.

- 19 Besluit nr. 539 van 2015 bepaalt dat de aansluitverplichting jegens derden ook voor beheerders van GDS's en OGDS's geldt. De verplichting betreft evenwel alleen de afnemers die voldoen aan de vereisten van artikel 28 van richtlijn 2009/72, en wel om te vermijden dat een netwerk door nieuwe aansluitingen niet langer voldoet aan de vereisten om in de categorie GDS ingedeeld te blijven. Aansluitingsverzoeken van rechtssubjecten die niet aan voornoemde vereisten voldoen, moeten in elk geval worden gericht aan de beheerder van het openbare netwerk; laatstgenoemde kan, indien dit technisch noodzakelijk is, de beheerder van de GDS verplichten om, indien aan bepaalde voorwaarden is voldaan, hem toe te staan het particuliere net te gebruiken om deze aansluiting tot stand te brengen (zie artikel 8 van de TISDC: „Een GDS is een netwerk waarvoor een aansluitverplichting geldt jegens uitsluitend die afnemers welke, overeenkomstig artikel 6 van deze maatregel, tot de afnemers behoren die op deze GDS kunnen worden aangesloten”).
- 20 Wat voorts de verplichting van functionele ontvlechting betreft, kunnen lidstaten, indien een beheerder van een GDS een verticaal geïntegreerd bedrijf is, deze volgens artikel 26, lid 4, van richtlijn 2009/72 vrijstellen van de verplichting tot functionele ontvlechting als bedoeld in de leden 1, 2 en 3 van artikel 26. Daartoe moet evenwel ook zijn voldaan aan de vereisten van lid 4, dat wil zeggen dat er sprake moet zijn van „geïntegreerde elektriciteitsbedrijven die minder dan 100 000 aangesloten afnemers bedienen, of die kleine geïsoleerde systemen bedienen” (waaraan overigens vrijwel altijd zal zijn voldaan, aangezien de GDS geen huishoudelijke afnemers mogen aansluiten en geografisch afgebakend moeten zijn). Lid 4 van artikel 26 vertaalt overweging 29 van de richtlijn, die luidt: „Teneinde kleine distributiesysteembeheerders geen onevenredige financiële en administratieve lasten op te leggen, moeten de lidstaten, waar nodig, in staat zijn de betrokken bedrijven ontheffen van de voorschriften inzake juridische ontvlechting inzake distributie.” De mogelijkheid om de afwijking van artikel 26, lid 4, van de richtlijn op GDS's toe te passen, lijkt te worden bevestigd door punt 5.3 van de interpretatieve nota van de Commissie van 22 januari 2010: „Due to the fact that they operate on confined geographic sites serving only non-household customers, closed DSOs will not have more than 100 000 customers. It will therefore be open to Member States to apply the provisions of Article 26(4) of the Electricity and Gas Directives, which allow Member States not to require that such DSOs be unbundled”.
- 21 In verband met deze verplichting heeft besluit nr. 539 van 2015, met het oogmerk de regeling betreffende particuliere netwerken aan het Europese kader aan te passen, bepaald dat indien de GDS's en de OGDS's verticaal geïntegreerde bedrijven zijn, de beheerders daarvan tot boekhoudkundige en functionele

ontvlechting verplicht zijn. Daarvoor pleit artikel 10.6 van bijlage A (TISDC) bij dit besluit, op grond waarvan „de beheerder van de GDS met betrekking tot de verplichting tot boekhoudkundige ontvlechting als bedoeld in de TIUC (Testi integrati di unbundling contabile, geconsolideerde regels inzake boekhoudkundige ontvlechting) en functionele ontvlechting als bedoeld in de TIUF (Testi integrati di unbundling funzionale, geconsolideerde regels inzake functionele ontvlechting), wordt gelijkgesteld aan een exploitant van een elektriciteitsdistributiesysteem met minder dan 5 000 afnamepunten”.

- 22 Voor het onderhavige geding moet er daarnaast rekening mee worden gehouden dat volgens de uitlegging die de Commissie in de interpretatieve nota van 22 januari 2010 aan richtlijn 2009/72 heeft gegeven, de lidstaten, als zij ervoor hebben gekozen GDS's in te voeren, daarop een andere regeling kunnen toepassen, met name wat betreft de verplichtingen die niet rechtstreeks in de richtlijn, maar in de nationale regelgeving van de lidstaat zijn geregeld (zie nogmaals punt 5.3 waar valt te lezen: „By creating a sub-category of closed DSOs, the Electricity and Gas Directives recognise that the circumstances prevailing for such systems may differ from those pertaining to ‚public’ grids. It follows that where there is an obligation on Member States to develop rules applying to DSOs they may design targeted and proportionate rules for closed DSOs that take into account their particular circumstances”).
- 23 Het kader van de voor dit geding relevante bepalingen omvat ook een aantal voorschriften van richtlijn 2009/72 op het gebied van inschakeling, te weten artikel 15, lid 7, dat bepaalt dat de regels voor het balanceren en inschakelen moeten worden vastgesteld op een niet-discriminerende wijze die de kosten weerspiegelt, en artikel 37, lid 6, onder b), dat bepaalt dat de regelgeving passende stimuleringsmaatregelen moet bieden voor netwerkgebruikers om hun input en output op elkaar af te stemmen.
- 24 Ook wat inschakeling betreft heeft de nationale regelgeving particuliere en openbare elektriciteitsnetten gelijkgesteld. Dienaangaande herinnert de verwijzende rechter aan de definitie van inschakeling in artikel 2, lid 10, van wetsbesluit nr. 79/1999: „de activiteit die ertoe strekt instructies te geven betreffende het onderling afgestemde gebruik en functioneren van de productie-eenheden, het transmissienet en de ondersteunende diensten”. Deze activiteit vormt een openbare dienst die de staat via Terna s.p.a. verleent.
- 25 Uitgaande van de gelijkstelling van particuliere en openbare elektriciteitsnetten heeft besluit nr. 539 van 2015 bepaald dat de openbare dienst van inschakeling van elektriciteit moet worden geacht te zijn verleend met betrekking tot de elektriciteit die door elke gebruiker via het eigen aansluitpunt op het netwerk van het GDS wordt uitgewisseld, en niet uitsluitend de elektriciteit die met het openbare netwerk wordt uitgewisseld (zie artikel 22 TISDC).
- 26 De nationale regeling voorziet daarnaast ook in een gedeeltelijke gelijkstelling van particuliere en openbare netwerken met het oog op de betaling van de algemene

kosten van een stroominfrastructuur die in de Italiaanse rechtsorde zijn voorzien, dat wil zeggen, de bij wet vastgestelde kosten ter ondersteuning van handelingen van algemeen belang (zie voor de definitie en de aard van deze kosten arrest van het Hof van Justitie van 18 januari 2017, C-189/15- ECLI:EU:C:2017:17).

- 27 Deze kosten werden in het verleden in rekening gebracht voor elektriciteit die uit het openbare netwerk werd afgenomen via het aansluitpunt tussen dit openbare net en het particuliere elektriciteitsnetwerk. Deze bedragen hoefden derhalve niet te worden betaald voor de door op particuliere elektriciteitsnetten aangesloten gebruikers afgenomen elektriciteit die niet van het openbare net was afgenomen.
- 28 Artikel 24, lid 2, van wetsbesluit nr. 91/2014 bepaalt evenwel: „Voor interne gebruikersnetwerken als bedoeld in artikel 33 van wet nr. 99 van 23 juli 2009, zoals gewijzigd, voor systemen als bedoeld in artikel 10, lid 2, tweede alinea, van wetsbesluit nr. 115 van 30 mei 2008, zoals gewijzigd, en voor efficiënte gebruikerssystemen als bedoeld in artikel 10, lid 1, van deze wet, die voor 31 december 2014 in bedrijf zijn gesteld, worden de bijdragen aan de infrastructuurkosten als bedoeld in lid 1, uitsluitend wat de variabele onderdelen betreft, geheven op de verbruikte elektriciteit die niet van het netwerk is afgenomen, ten belope van 5 procent van de toepasselijke eenheidsbedragen die voor de van het netwerk afgenomen elektriciteit verschuldigd is”. Uit deze bepaling volgt derhalve dat voor particuliere elektriciteitsnetten de bij de berekening van de bijdragen voor de algemene stroominfrastructuurkosten niet langer uitsluitend de elektriciteit die via het aansluitpunt van het openbare netwerk wordt afgenomen, maar ook de verbruikte elektriciteit die niet van het openbare netwerk is afgenomen in aanmerking wordt genomen, behoudens, wat de IGN's betreft, de beperking van de afname tot het in de bepaling vermelde percentage.

Korte uiteenzetting van de feiten en de procedure in het hoofdgeding

- 29 Verzoeksters zijn eigenaren en/of beheerders van particuliere elektriciteitsdistributiesystemen. Zij vorderen nietigverklaring van besluit nr. 539/2015/R/eel van de AEEGSI van 12 november 2015 (hierna: „besluit nr. 539 van 2015”), dat verzoeksters in de categorie GDS indeelt, en zeer ongunstige bepalingen bevat die ertoe strekken de regeling van particuliere elektriciteitsdistributiesystemen gelijk te stellen met die van openbare elektriciteitsdistributiesystemen, zonder naar behoren rekening te houden met de bijzondere kenmerken van particuliere systemen.
- 30 Verzoeksters hebben voor de verwijzende rechter met name kritiek op de volgende onderdelen van het besluit:
- a) de invoering van de aansluitverplichting jegens derden ook voor beheerders van particuliere netwerken;
 - b) de invoering van de verplichting tot boekhoudkundige en functionele ontvlechting ook voor beheerders van particuliere netwerken;

c) de toepassing van de kosten voor inschakeling met betrekking tot elke op het particuliere netwerk aangesloten gebruiker, terwijl het volledige particuliere netwerk niet meer in zijn geheel als enige gebruiker van de inschakeling wordt behandeld, zoals eerder het geval was;

d) de in de Italiaanse rechtsorde vastgestelde algemene stroominfrastructuurkosten worden in rekening gebracht voor het elektriciteitsverbruik van afzonderlijke op het particuliere netwerk aangesloten gebruikers, ook indien de elektriciteit binnen het netwerk wordt geproduceerd, dat wil zeggen, afkomstig is van op dit netwerk aangesloten productie-eenheden.

Voornaamste argumenten van partijen in het hoofdgeding

- 31 Volgens verzoeksters verplicht richtlijn 2009/72 niet dat particuliere elektriciteitsnetten met openbare netten worden gelijkgesteld, en is de regeling die de AEEGSI voor particuliere elektriciteitsnetten heeft vastgesteld in bepaalde opzichten zelfs in strijd met de doelstellingen van de richtlijn.
- 32 Volgens verzoeksters is de invoering van de aansluitverplichting jegens derden en de verplichting tot ontvlechting – ten aanzien waarvan de nationale regeling bepaalt dat [beheerders van] GDS's worden gelijkgesteld met exploitanten van de elektriciteitsdistributiesystemen met minder dan 5 000 afnamepunten (artikel 10.6 van de TISDC) – zonder beroep te doen op de uitzondering van artikel 26, lid 4, van richtlijn 2009/27, onverenigbaar met de richtlijn.
- 33 Wat de regeling inzake inschakeling betreft, is volgens verzoeksters geen rekening gehouden met de rol van aggregator van productie- en verbruikseenheden die de beheerder van het particuliere elektriciteitsnet speelt bij het balanceren van het elektriciteitssysteem, en worden in deze optiek overbodige kosten aan IGN's opgelegd, in strijd met overweging 30 van richtlijn 2009/72. Daarnaast zijn de regels inzake de tarieven voor inschakeling en de stimuleringsmaatregelen voor gebruikers als bedoeld in artikel 15, lid 7, en artikel 37, lid 6, onder b), van de betrokken richtlijn genegeerd.
- 34 Tot slot voeren verzoeksters aan dat de gedeeltelijke gelijkstelling van particuliere elektriciteitsnetten met openbare netten ter zake van de betaling van stroominfrastructuurkosten de werkingssfeer van richtlijn 2009/72 ondermijnt, aangezien de gevolgen daarvan lijnrecht ingaan tegen de door de richtlijn beoogde gevolgen zoals uiteengezet in overweging 29 („kleine distributiesysteembeheerders geen onevenredige financiële en administratieve lasten op te leggen”) en overweging 30 („de distributiesysteembeheerder [moet] kunnen worden vrijgesteld van verplichtingen die een onnodige administratieve belasting zouden vormen gezien de bijzondere aard van de betrekking tussen de distributiesysteembeheerder en de gebruikers van het systeem”).

Motivering van de prejudiciële verwijzing

- 35 De verwijzende rechter meent dat het geding waarover hij zich dient uit te spreken niet kan worden beslecht zonder dat de bovenstaande vragen aan het Hof van Justitie overeenkomstig artikel 267 VWEU zijn voorgelegd.